

SOCIALNÄMNDEN

Nämndens ordförande: Margareta Johansson

Sektorschef: Ewa Näslund

Driftsredovisning (Tkr)	Bokslut 2020	Budget 2020	Bokslut 2019
Intäkter	97 651	83 412	88 440
Kostnader	-395 969	-386 043	-383 076
Driftsnetto	-298 318	-302 631	-294 636
Budgetavvikelse	4 313		8 065

Årets händelser

Hela året 2020 har präglats av den globala coronapandemin. Alla delar av social sektor har påverkats och samarbetet inom och mellan olika verksamheter har satts på prov. Som socialchef kan jag konstatera att samarbetet fungerat bra. Social sektors medarbetare har visat prov på engagemang, flexibilitet och samtidigt behållit lugnet.

Äldreomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården har till följd av coronapandemin under året stått i fokus, nationellt såväl som i Höör. ÄDEL-reformen ledde till att äldreomsorgen och äldreboenden medvetet arbetat sig bort ifrån sjukhusrutiner och sjukhusmiljö för att istället ha fokus på hemliknande miljöer och sociala aktiviteter. Ett äldreboende är inte ett sjukhus utan ett boende, där du hyr en bostad. Där arbetar inga läkare och det finns inga respiratorer eller annan högspecialiserad vård. Coronakommissionens första delredovisning ger vid handen att effekterna av ÄDEL-reformen kommer att diskuteras och utredas vidare.

Inventering av våra förråd av skyddsutrustning visade att vi, i likhet med andra kommuner, inte skulle klara en situation med ett stort antal smittade i våra verksamheter. I den akuta situation som förelåg med anledning av Covid-19 tvingades många kommuner gå utanför de upphandlade avtalen då dessa leverantörer inte kunde leverera material, både på grund av brist men även till följd av att sjukvården/regionen prioriterades. Sedan början av hösten fungerar leveranserna från våra upphandlade leverantörer igen.

Under våren ledde den globala bristen på skyddsutrustning till att vi, liksom andra kommuner, tvingades lägga resurser på att försöka anskaffa skyddsutrustning samtidigt som otydliga nationella riktlinjer och direktiv förelåg. Direktiv, krav och riktlinjer har dessutom ändrats under tiden. Poängteras skall dock att Höörskommun hela tiden haft korrekt skyddsutrustning att tillgå, om än i små mängder. Under hösten har smittspridningen ökat i våra verksamheter och som en extra åtgärd används nu både munskydd och visir i ansiktsnära vård, vilket innebär att en stor mängd personlig skyddsutrustning beställs, tas emot, lagras och lämnas ut till respektive enhet.

Trots coronapandemin har social sektor lyckats upprätthålla den lagstadgade verksamheten under året. Verksamheten har inte avstannat utan istället har nya arbetsformer och mötesformer utvecklats. Möten hålls digitalt för att undvika smitta. Stöd till medborgare erbjuds utomhus, via telefon och digitalt.

NÄMND
Socialnämnden

Förväntade konsekvenser av pandemin är att fler blir arbetslösa, att den psykiska ohälsan ökar och att det finns en ökad risk för familjevåld. Inom individ- och familjeomsorgen har vi ännu inte sett dessa konsekvenser men är medvetna om, och uppmärksamma på, dem.

Social sektors uppdrag är att tillse att skattebetalarnas pengar används på ett sådant sätt att de kommer personer med störst behov till del samt att arbetet ska stärka den enskildes egen förmåga. Genom en gemensam värdegrund ska alla, medarbetare såväl som medborgare bemötas utifrån sina styrkor. Våra insatser ska bidra till att frigöra medborgarnas egna resurser samt öka känslan av sammanhang och därmed välmående.

Trots fokus på att förhindra smittspridning av covid-19 har detta arbete fortsatt dagligen. Emellertid har planerade utvecklings- och utbildningsinsatser tvingats stå tillbaka. Mer om detta beskrivs under "Nämndens prioriterade områden 2020". Den pågående pandemin har också fått konsekvenser för vårt funktionsstödande arbetssätt och riskerar därmed att leda till att medborgare inte kan upprätthålla sin funktionsförmåga. Folkhälsomyndighetens riktlinjer innebär också att många äldre och funktionsnedsatta upplever en större isolering än tidigare, vilket leder till minskad känsla av sammanhang. Det tillsammans med färre sociala kontakter inverkar både på den psykiska och fysiska hälsan och kan leda till större omvårdnadsbehov på sikt.

Det strategiska arbetet med att planera för hur social sektor ska möta kommunmedborgarnas behov i framtiden fortsätter. Ett led i detta arbete är den organisationsförändring som beslutats och träder i kraft 1 januari 2021. Innovationsarbetet blir allt viktigare och för att det ska fungera krävs tillsynsstyrning och förändringsledning, men också fokus på digitalisering, teknikutveckling och automatisering. Social sektors stab innehåller nu en utvecklingsledare och två innovationsledare, som har till uppdrag att driva dessa frågor.

I april 2019 tillkom en ny boendeform i socialtjänstlagen. Biståndsbedömda trygghetsboenden är avsedda för äldre personer som har behov av trygghet, samvaro och visst stöd, men inte heldygnsvård. En arbetsgrupp har under året arbetat med planera det beslutade biståndsbedömda trygghetsboendet på Orup, som öppnar 2021.

Prioriterade områden

Fokusområde: Samhällskontraktet

KFs mål: Medborgare och företagare är en resurs

När förändringstrycket stiger av klimatutmaningar, automatisering och tilltagande kompetens- och resursbrist i den offentliga sektorn blir förmågan att engagera och kommunicera med medborgarna en helt avgörande framgångsfaktor. Utan hög tillit och en vital dialog mellan människor och myndigheter saknas förutsättningar att lyckas med det som krävs varje gång samhället går igenom en snabb transformation: en omförhandling av samhällskontraktet. Denna omförhandling av samhällskontraktet är socialnämndens viktigaste fokusområde att arbeta med tillsammans med övriga nämnder. Vad förväntar sig framtidens Höorsbor av sig själva, varandra och av de kommunala verksamheterna ifråga om att ge och få, rättigheter och skyldigheter?

Aktiviteter

- Tydliggöra socialtjänstens uppdrag
- Utveckla salutogena (hälsofrämjande) arbetssätt
- Utveckla familjerådslagsarbetet

Exempel på hur aktiviteterna omsatts i praktiken

NÄMND
Socialnämnden

- Kontinuerlig dialog i arbetsgrupperna och med kommunmedborgarna om socialtjänstens uppdrag
- Tvärprofessionellt arbete vid utredning av insatsbehov, som innebär att den enskilde medborgaren ges kunskap om hjälpmedel, träning och strategier som alternativ eller komplement till hemtjänst
- Framställt en broschyr med tips på samhällsservice för ökad självständighet i vardagen

Aktiviteter som inte kunnat omsättas i praktiken till följd av pågående coronapandemi

- Förnyad satsning på utbildning i funktionsstödjande arbetssätt
- Familjerådslagsarbetet har inte kunnat utvecklas på det sätt som planerats, men enstaka familjerådslag har ändå kunnat hållas i andra lokaler än familjerådslagslokalen på Björken och med hjälp av digitala lösningar

Fokusområde: Folkhälsa

KFs mål: God livsmiljö och boende för alla

Folkhälsa är ett mått på en befolknings samlade hälsotillstånd, både vad gäller nivå och fördelning av de samlade individernas hälsa. En god folkhälsa handlar alltså inte bara om att hälsan bör vara så bra som möjligt, den bör också vara så jämnt fördelad som möjligt. En definition som ofta används för att beskriva hälsa är att må bra, ha tillräckligt med resurser för att klara vardagens krav och att kunna förverkliga personliga mål. En person kan uppleva god hälsa trots sjukdom eller funktionsnedsättning, men också må dåligt utan att i medicinsk mening vara sjuk.

Alla människor befinner sig på en flytande skala någonstans mellan de två polerna "frisk" och "sjuk". Det som håller individen närmare friskpolen är om hen upplever KASAM, en känsla av sammanhang. KASAM är uppbyggd av begreppen hanterbarhet, begriplighet och meningsfullhet. Socialnämndens fokusområde Folkhälsa innebär att tillsammans med övriga nämnder arbeta för en ökad känsla av sammanhang hos Höors medborgare.

Aktiviteter:

- Använda förhållningssätt och metoder som ökar känslan av sammanhang
- Arbeta för att alla medborgare ska vara en del av ett stödjande socialt nätverk
- Utveckla familjerådslagsarbetet

Exempel på hur aktiviteterna omsatts i praktiken

- En projektgrupp planlägger verksamheten på det biståndsbedömda trygghetsboendet, som ska öppnas 2021
- Daglig verksamhets mediagrupp har flyttat in i kommunhuset och ses nu som en naturlig samarbetspartner i det dagliga arbetet
- Digitala samtal används inom individ- och familjeomsorgen vid samtal med barn
- På våra särskilda boenden har rutiner införts under hösten för att undvika smittspridning när anhöriga kommer på besök
- Ett träningsrum har inrättats på korttidsenheten, Åtorp, för att utöka möjligheterna till rehabilitering

Aktiviteter som inte kunnat omsättas i praktiken till följd av pågående coronapandemi

- Kvalitetshöjande verksamheter på våra särskilda boenden för att öka anhörigas delaktighet har ej kunnat genomföras på grund av att besöksförbud gällt under en stor del av året
- Att utveckla mötesplatser för social samvaro
- Familjerådslagsarbetet har inte kunnat utvecklas som planerat

Fokusområde: Ökad närvaro i skolan

KFs mål: Förskole- och skolverksamhet med hög kvalitet och god lärmiljö

Även om orsakerna varierar så finns det vissa drag som förenar många av eleverna som uppvisar problematisk skolfrånvaro. Dessa kan delas in i tre områden: individuella faktorer, skolrelaterade faktorer och sociala faktorer. När det gäller individuella faktorer kännetecknas elever med problematisk frånvaro av att de i högre utsträckning har psykiska och/eller sociala problem, medan skolkande elever oftare ha olika typer av beteendeproblem. De sociala faktorerna bottnar ofta i en utsatt situation i hemmiljön.

Eftersom orsakerna till frånvaro är komplexa krävs flexibla och individanpassade insatser. Ett välfungerande samarbete mellan skola och föräldrar är avgörande, liksom samarbete med BUP och Socialtjänst.

Socialnämnden kommer att arbeta med fokusområdet tillsammans med barn- och utbildningsnämnden samt nämnden för kultur, arbete och folkhälsa.

Aktiviteter:

- Erbjuda familjerådslag/föräldrarådslag vid problematisk skolfrånvaro

Aktiviteten har inte kunnat omsättas i praktiken till följd av pågående coronapandemi

- För att inte riskera smittspridning undviks möten med deltagare som inte delar vardag med varandra, vilket omöjliggör större utbildningsinsatser av personal samt innebär stora svårigheter att genomföra familjerådslag

Fokusområde: Verksamhetsutveckling och digitalisering

KFs mål: Långsiktigt hållbar ekonomi och miljö

Digitalisering kan bidra till en mer effektiv och innovativ välfärd. För att Höors kommun ska kunna ta tillvara digitaliseringens möjligheter fullt ut krävs vissa förutsättningar. Ledarskap, juridik, datadriven innovation, en gemensam infrastruktur och digitala funktioner är områden socialnämnden ska fokusera på tillsammans med övriga nämnder, kommunerna inom Unikom och genom olika samverkansnätverk.

Aktiviteter:

- Implementera digitaliseringsstrategin
- Utarbeta en handlingsplan utifrån strategin
- Genomföra och följa upp utifrån handlingsplanen

Aktiviteterna omsätts i praktiken på följande sätt:

- Alla med insatser i ordinärt boende har fått digitala medicinskåp installerade för ökad säkerhet. Införande på våra särskilda boenden pågår, men är inte avslutat.
- Införandet av Lifecare Vård och Omsorg är infört och programmerat enligt IBIC, Individens behov i centrum
- GPS-larm har införts som en ordinarie insats.
- Påbörjat arbetet med att skapa interna utbildningar i e-learning

NÄMND
Socialnämnden

- Välkomnat en ny "medarbetare", E-gon. E-gon är en robot som tar hand om manuella och administrativa uppgifter och fungerar som en egen användare i befintliga system. E-gon handlägger ansökningar om ekonomiskt bistånd.
- Infört möjlighet för kommunmedborgare att ansöka om ekonomiskt bistånd digitalt.
- Förenklat faderskapsbekräftelser för medborgarna så att dessa kan göras digitalt med mobil bank ID.
- Infört en ny version av BOSS, som är ett verksamhetssystem för handläggning av budgetrådgivning och skuldsanering
- Skapat en intern e-tjänst för snabbare hantering av vikariebehov och tillgång till verksamhetssystem

Aktiviteten har inte kunnat omsättas i praktiken till följd av pågående coronapandemi

- Utbildning i IBIC, Individens behov i centrum

Ekonomi

Verksamhet (Tkr)	Bokslut 2020	Budget 2020	Budget avvikelse 2020
Nämnd- och styrelseverksamhet	-787	-789	2
Vård och omsorg om äldre	-162 758	-167 027	4 269
Insatser enligt LSS/SFB	-64 686	-63 345	-1 341
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	-22 940	-20 371	-2 568
Vård för vuxna med missbruksproblem	-4 591	-5 716	1 125
Barn och ungdomsvård	-22 200	-21 555	-645
Övriga insatser till vuxna	-1 453	-2 304	851
Ekonomiskt bistånd	-13 625	-14 332	706
Familjerätt och familjerådgivning	-3 101	-3 245	145
Flyktingmottagande	-2 178	-3 947	1 769
Summa	-298 318	-302 631	4 313

NÄMND
Socialnämnden

Socialnämnden redovisar ett överskott jämfört med budget på 4,3 mnkr vid årets slut jämfört med 8,1 mnkr 2019. Alla verksamheter redovisar ett överskott utom insatser enligt LSS/SFB, insatser till personer med funktionsnedsättning och barn-ungdomsvård.

Verksamhet socialnämnden håller budget.

Verksamheten äldreomsorg visar ett överskott på 4,3 mnkr vid årets slut jämfört med 9,3 mnkr 2019. Förklaringen till överskottet är fler timmar utförts inom hemtjänst samt högre övriga intäkter (avgifter), statsbidrag och lägre övriga verksamhetskostnader. Under 2020 hade hemtjänsten en budget på utförda timmar på 30,7 mnkr som motsvarade 71 000 timmar medan utfallet blev 34,6 mnkr motsvarande 79 732 timmar, vilket innebär 8 726 mer timmar än budgeterat. Alla hemtjänstområden har utfört fler timmar än budget samtidigt som kostnaderna inte stigit i motsvarande grad. Skillnaden är störst inom hemtjänst söder.

Under 2020 har socialnämnden fått stimulansmedel som motsvarar nästan 4 mnkr och de flesta medel riktades till äldreomsorgen. Budgeterat för hela socialnämnden var 522 tkr, varav 225 tkr till äldreomsorgen och resterande till individ- och familjeomsorgens verksamheter. Statsbidragen har finansierat vissa tjänster.

Verksamheten insatser enligt LSS/SFB redovisar ett underskott på 1,3 mnkr jämfört med 5,6 mnkr 2019. Underskottet beror på högre personalkostnader, nya externa LSS-placeringar som var inte budgeterats samt lägre ersättningar från Försäkringskassan. På våra gruppboenden jml LSS har medborgarnas behov ökat under året, vilket har medfört högre personalkostnader för att täcka behovet. Kommunens kostnad för personlig assistans täcks inte av ersättningarna från Försäkringskassan, vilket skapar ett underskott.

Verksamheten insatser till personer med funktionsnedsättning redovisar ett underskott på 2,6 mnkr jämfört med ett överskott på 2,3 mnkr 2019. Förklaringen till årets underskott är nya externa placeringar, som ej budgeterats och högre personalkostnader. Under 2020 har det tillkommit fler beviljade insatser, både i form av boendestöd och externa placeringar inom socialpsykiatri.

Verksamheten vård för vuxna med missbruksproblem redovisar ett överskott på 1,1 mnkr jämfört med 1,9 mnkr 2019. Under 2020 har individ- och familjeomsorgen arbetat aktivt med intern öppenvård och endast haft en LVM-placering. Detta har kunnat hålla nere placeringskostnaderna.

Verksamheten barn och ungdomsvård redovisar ett underskott på 645 tkr jämfört med underskottet på 4,3 mnkr 2019. Underskottet beror både på högre kostnader för placeringar i HVB (hem för vård eller boende) och familjehemsplaceringar.

Verksamheten övriga insatser till vuxna redovisar ett överskott på 851 tkr jämfört med underskottet på 100 tkr 2019. Överskottet beror på färre placeringar i skyddat boende än budgeterat.

Verksamheten ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott på 706 tkr jämfört med 800 tkr 2019. Förklaringen till överskottet är lägre kostnader för ekonomiskt bistånd, ett aktivt arbete med återkrav av ekonomiskt bistånd samt lägre personalkostnader.

Verksamheten familjerätt och familjerådgivning redovisar ett överskott på 145 tkr jämfört med ett underskott på 608 tkr 2019.

Verksamheten flyktingmottagande redovisar ett överskott på 1,8 mkr jämfört med 4,4 mnkr 2019. Förklaringen till överskottet är lägre kostnader för ekonomiskt bistånd för nyanlända. Under 2020 har det blivit färre medborgare på anvisning och färre kvotflyktingar på grund av coronapandemin.

Framtid

Redan före coronapandemin visste vi att det krävs stora förändringar för att klara det kommunala uppdraget de närmaste åren. Antalet barn och äldre ökar i befolkningen, och med det behovet av olika välfärdstjänster. Färre personer ska helt enkelt försörja fler. Pandemin har riktat fokus på ett av de områden som utgör kommunernas största utmaning i framtiden, äldreomsorgen. Samtidigt som de kommunala resurserna, både i form av ekonomiska resurser och tillgång till personal, minskar utlovas "Världens bästa äldreomsorg".

Den demografiska utmaningen innebär allt större behov av kommunal service, vård och omsorg, men också stora investeringar i form av exempelvis äldreboenden.

Socialnämndens verksamheter är beroende av vad som sker på riksnivå. Lagstiftning, riktlinjer och statliga kontrollmyndigheter har en stor påverkan på det dagliga arbetet. Inte minst gäller detta statsbidragen, de generella såväl som de riktade.

En utredning har sett över LSS – lag om stöd och service till vissa funktionshindrade – och utredningen har varit ute på remiss. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft 1 januari 2022 och innebär stora kostnadsökningar för Sveriges kommuner.

Förslaget till ny socialtjänstlag föreslås träda i kraft 1 januari 2023. Fokus ligger här på det förebyggande arbetet, vilket kommer att leda till kostnadsökningar i det korta perspektivet men förhoppningsvis kostnadsminskningar på längre sikt. I förslaget förordas också att socialtjänstlagen fortsatt ska vara en sammanhållen ramlag, som utgår från individen och inte så kallade målgrupper. Samtidigt har de kvalitetsbrister som coronapandemin synliggjort inom äldreomsorgen lett till en utredning med uppdrag att utreda en eventuell äldreutredning. Något krav på att förslaget till äldreutredning ska vara kostnadsneutralt finns inte och diskussioner förs om krav på betydligt högre andel sjuksköterskor i kommunerna, men också om att anställa läkare i den kommunala hälso- och sjukvården. Att kostnaderna för kommunernas äldreomsorg kommer att öka dramatiskt är tydligt, inte bara utifrån att andelen äldre blir fler utan även i takt med ökande krav på kvalitet och bemanning.

God och nära vård är en reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem, som genomförs stegvis i samverkan mellan region och kommuner. Reformen innebär att allt mer avancerad sjukvård ska utföras i den enskilde medborgarens hem istället för på sjukhus. Samtidigt som samhällets gemensamma kostnader beräknas minska, och kvaliteten för den enskilde öka, innebär reformen ökade kostnader för kommunerna.

För att möta framtidens utmaningar krävs fokus på innovationer, tekniska såväl som mänskliga. Utvecklingen går snabbare än någonsin och gamla sanningar gäller inte längre. Detta är särskilt kännbart för kommunal verksamhet, som bygger på långsamma politiska beslutsprocesser. Det blir allt viktigare att agera i det planerbara såväl som i det oförutsägbara. Från att utreda före genomförande behöver vi skapa fler testmiljöer där idéer prövas för att antingen förkastas eller implementeras i större skala.

Trots starkt ekonomiskt resultat för 2020 ser den ekonomiska utvecklingen för socialnämndens verksamheter mycket osäker ut under kommande år. I "Det öppna Skåne – Skånes regionala utvecklingsstrategi" poängteras att det ska finnas en balans mellan individernas efterfrågan och

NÄMND
Socialnämnden

systemets möjlighet till leverans. För att en sådan balans ska vara möjlig krävs att nuvarande samhällskontrakt diskuteras och omformuleras.